

werd (die ontvangsten bestonden hoofdzakelijk uit de opbrengst van aan de regering toebehorende scheepsladingen), dat eind juni bepaald werd dat de begrotingen bij koninklijke besluiten zouden worden vastgesteld, telkens per kalenderjaar (behoudens het tweede halfjaar van '40)¹, dat de taak van de Algemene Rekenkamer waargenomen zou worden door de minister van financiën, en dat in eerste instantie voor ministers en ambtenaren in vaste dienst uitgesproken hoge verblijfstoelagen vastgesteld werden (toelagen dus bovenop hun bezoldigingen²) – toelagen welke medio juli drastisch werden verlaagd op raad van mr. J. W. Beyen; deze, oud-waarnemend thesaurier-generaal, nu een van de directeuren van de *Unilever*, was, nadat hij samen met een chef-accountant van het concern, H. ten Haven, uit Parijs overgekomen was, financieel adviseur der regering geworden.

Die toelagen werden natuurlijk uitgedrukt in ponden, maar wat was eigenlijk de ruilverhouding van pond en gulden? Ook die wisselkoers moest vastgesteld worden. Met de Engelse autoriteiten werd in juni definitief afgesproken dat geen officiële koers zou gelden (zolang Nederland bezet was, zouden er immers in Geallieerd gebied geen officiële transacties in Nederlands geld plaatsvinden), maar louter een inofficiële die overigens gelijk was aan die welke op 10 mei '40 officieel gegolden had: f 7,60; er kwamen wèl officiële koersen voor het pond, uitgedrukt in Nederlands-Indische, Curaçao'se en Surinaamse guldens; eveneens f 7,60. Die koersvaststelling was natuurlijk van onmiddellijk belang voor al diegenen die, soms met grote bedragen op zak, tijdens en na de Meidagen van '40 als vluchtelingen uit Nederland, België en Frankrijk in Engeland aankwamen. Al die vluchtelingen konden overigens hun Nederlandse bankbiljetten niet zomaar inwisselen: zij moesten ze laten registreren bij de Nederlandse consulaten en konden dan per week en per persoon tot een bedrag van f 75 inwisselen: dat was voldoende om in huisvesting en voeding te voorzien.

Wij hebben van die vluchtelingen meer te verhalen.

¹ In feite werden ook van 1 januari '41 af halfjaarlijkse begrotingen opgesteld.

² Eind mei '40 bepaalde generaal Winkelman dat de echtgenoten van ministers en van naar Engeland overgestoken ambtenaren en arbeidscontractanten twee-derde van de wedde als voorschot zouden ontvangen. Die regeling werd later in bezet gebied tot alle in Engeland verblijvende militairen uitgebreid. In januari '42 werd zij door Seyss-Inquart drastisch gewijzigd: hij stelde de maandelijkse uitkering op slechts f 70 vast, waarbij nog een geringe kindertoeslag kwam. Al deze regelingen waren in Engeland geruime tijd onbekend, maar elk van de betrokkenen nam aan dat zijn gezin financieel geholpen zou worden met bedragen die men na terugkeer naar Nederland zou moeten terugbetalen. Velen legden daarvoor van meet af aan de nodige gelden opzij. Wij komen hierop in hoofdstuk 6 terug.